

En tale til 'dig'

Af Fafaya Mogensen

Banaan, vi mødte først og fremmest hinanden som mennesker, men vi mødtes også som kunstner og kurator, da vi sammen lavede en udstilling hos AHC i 2022. I udstillingsteksten skrev jeg følgende: "Arkitektur, som synes at være den mest permanente af kunstarterne, fordi den forekommer solid og forankret, er måske den mest forgængelige." Dine værker rejser spørgsmål om grænser, migration og identitet. Hvordan, hvornår og hvorfor vi optegner vores grænser, og hvordan, hvornår og hvorfor vi vælger at trodse dem?

Da jeg skulle skrive den her tale, tænkte jeg på, om jeg skulle adressere mine ord til dig, Banaan, eller til dine værker? Men i forlængelse af det spørgsmål begyndte jeg at adressere mine ord til et pronomen; til et 'dig'. Til dig, som lytter lige nu. Det er der denne korrespondance, som jeg vil læse op, kommer fra:

Kære du, at lægge sprog til noget producerer vores verden, det er første skridt til forståelse. Mange filosoffer og poeter har skrevet om lige præcis denne effekt. Ud over at være en som lytter, er du også en beskuer, du er en kulturforbruger, du er en museumsbesøgende. For at være direkte i min kommunikation vil jeg adressere dig som 'dig'. Jeg håber, det er okay for dig?

Mens jeg taler og er i gang med at konstruere den her intimitet mellem os, sidder du og venter på at skulle ind i trappegalleriet, i udstillingen All that Remains. I galleriet vil du stå stille og vente på, at kunstværkerne skal have deres effekt på dig; denne effekt er grunden til, at vi går ud for at se udstillinger, ikke sandt?

Kunstværkerne giver en følelse af konturer, en optegning af grænser. Hvis kunstværket køler din hud, åbner det også for sindet. Er det en følelse, som du oplever nu? Arte Povera er en kunstbevægelse, som startede i 1960 i Italien – parallelt med minimalisme, postminimalisme, konceptualisme og feministisk kunst. Bevægelsen summer af forsømt materiale, som i kunstens rum bliver bemærket på ny. Fattigt eller ruineret materiale, som bliver gjort poetisk i kunstnerens hænder. Banaans kunstnerskab forlænger denne kunsthistorie og transcenderer den.

Banaan selv har jordansk/palæstinensiske rødder og er født i 1982. Det har givet hende evnen til at sidestille og undersøge identitet og kulturelle tilhørsforhold.

Vidste du godt dette om hende? Det gjorde du nok.

Hvad hvis jeg fortalte dig, at Banaans værker er kunstens svar på gonzojournalistik?

Det er ikke sandt, men det er interessant.

Hvad hvis jeg sagde, at hun lever et roligt liv på Sjælland med sin familie?

Det er sandt, men det er ikke nødvendigvis interessant.

Hvad hvis jeg sagde, at hendes værker handler om omfavelse og forståelse for slægtskab, repræsentation og den konstante cyklus af politisk vold samt de indesluttede konstellationer af grænser, som disse cyklusser tegner? Hvad hvis jeg fortalte, at hendes værker på én gang er målte og ømme, diskursive og associerende og frem for alt relationelle.

Det er både sandt og interessant.

At tale om en kvindelig kunstner i konteksten af hendes biografi kan gøre mig urolig. Kunstverdenen insisterer for ofte på subjektiviteten. Men Banaan har længe, måske altid engageret sit private liv i sin praksis, hun bruger det både som et metafysisk og konkret materielt afsæt for sine værker. Se på hendes skulpturer, se hvordan det vokser ud af dem. Se hvordan hun bruger ruinerne som abstraktion og fotografierne fra fællesskabet som figuration. Ligesom kunstpositionerne i 1960'erne er adskillelsen mellem kunst og det private liv ikkeeksisterende.

Men det mistænkte du sikkert allerede, gjorde du ikke?

Banaan har produceret poetiske og diskursive værker ud af den følelse, ud af det springvand og ud af den ild, som er hendes liv. Vi svømmer gennem destruktion som vand, vi observerer den som ild, det er jorden, vi går på, og luften vi indånder.

Jeg tænker på dig... Omgivet af Banaans værker, installeret lige derinde i galleriet.

Hvad fik dig til at komme til Viborg Kunsthall i dag, og hvordan sidder den følelse eller det ræsonnement med eller imod de værker, som omgiver dig? Det er et relevant spørgsmål, bestemt når man tænker på adskillelsen mellem kunst og verdenen eller manglen på samme.

From the River to the Sea, Palestine will be free.